

**BUDOWANIE PARTNERSTWA LOKALNEGO
NA RZECZ OŻYWIENIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO
I
AKTYWIZACJI RYNKU PRACY
W POWIECIE NIŻAŃSKIM**

z udziałem

**przedstawicieli samorządu lokalnego, przedsiębiorców,
III sektora, sektora ekonomii społecznej**

i

aktywnych mieszkańców powiatu niżańskiego

MATERIAŁY WYPRACOWANE

przez

uczestników

II Konferencji Warsztatowej Partnerstwa Lokalnego

na rzecz ożywienia społeczno – gospodarczego powiatu niżańskiego

i aktywizacji rynku pracy:

**pt. Diagnoza składników środowiska społeczno - gospodarczego
w powiecie niżańskim**

Opracowanie: Jadwiga Olszowska – Urban

**Powiat Niżański
15 XII 2023**

Grupa 1:

Dostęp do kapitału firm, przedsiębiorstw społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej z powiatu niżańskiego

Problemy w tym zakresie:	Zasoby własne, co mamy, w tym zakresie:
<ul style="list-style-type: none"> • mały przedsiębiorca zajmuje się firmą i nie ma czasu na sprawy księgowe, pisanie projektów i pozyskiwania nowych źródeł finansowania dla firm i nawet nie wie o możliwościach pozyskiwania pieniędzy pokazanych w Beczce zasobów powiatu niżańskiego, • brak szkoleń w zakresie dostępu do kapitału w godzinach dostępnych dla przedsiębiorców w powiecie niżańskim • niskie zarobki, brak miejsc pracy dobrze płatnych w powiecie • brak ofert pracy dla mieszkańców • wysokie koszty zatrudnienia pracowników • brak żłobków i przedszkoli oraz godziny otwarcia są niedostosowane do pracy rodziców • sklepy zamknięte o godz. 18 w tygodniu a w soboty do g.13-14 – i nie ma co kupować w powiecie po tych godzinach chociaż mieszkańcy korzystaliby z późniejszych godzin w handlu i z usług • wysoka marża, wysokie zabezpieczenia kredytów, wysokie oprocentowanie kredytów, przedłużające się procedury unijne i duża drobiazgowość w staraniu się o fundusze z UE, • brak punktów informacyjnych o możliwościach pozyskania środków lub mały dostęp do informacji nt. dostępnych środków do pozyskania przez firmy, mały dostęp lub brak dostępu do bezpłatnych informacji o środkach finansowych lub porad prawniczych, • część NGOs nie działa cały rok , lecz tylko wtedy gdy dostają dotacje lub projekty • duże firmy potrafią pozyskiwać środki zewnętrzne lecz brak im konsultacji, doradztwa, pokierowania w całym mechanizmie pozyskiwania funduszy • biurokracja w bankach i urzędach, niezrozumiałe słownictwo, nieczytelne wnioski dot. refundacji, • niedostosowany czas pracy w bankach i urzędach do potrzeb klientów -do g.15.00 – 16.00 gdy wszyscy są jeszcze w pracy • brak fachowych doradców finansowych dla firm, organizacji, wzajemna konkurencja między podmiotami , brak miejsc parkingowych • brak spotkań lokalnych przedsiębiorców z bankami i wymiany doświadczeń, brak współpracy branżowej między firmami, mała wiedza o innych firmach, Bank Spółdzielczy spotyka się z firmami 1 x w roku na zebraniu sprawozdawczym • brak inkubatora przedsiębiorczości by napisać biznesplan lub doradzić w działaniach firm	<ul style="list-style-type: none"> • 100 organizacji pozarządowych w powiecie • Banki w tym Bank Spółdzielczy • PUP i KFS oraz JST • Finansowanie UE 2021 – 2027 • Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa • Oszczędności prywatne i lokaty mieszkańców • Kredyty prywatne na dom, na ziemię, na remonty i inne inwestycje prywatne • zasoby ludzkie: wykształcenie, motywacja, lokalny patriotyzm, • zasoby infrastrukturalne: S-19 , A-4 i obwodnica • bogactwo produkcyjne sektora rolniczego i uprawy ekologiczne • możliwości kredytowe we wszystkich branżach poprzez banki i para-banki • leasing wielobranżowy • młodzież ze szkół ponadpodstawowych i licealna, urzędnicy, przedsiębiorcy, niepełnosprawni przygotowani do pracy, studenci, osoby w wieku emerytalnym - duży potencjał - aktywni, czyli mogą realizować różne usługi, pracujący zawodowo, aktywiści i społecznicy – liderzy - pasjonaci, rolnicy, policjanci, strażacy, lekarze i pielęgniarki ze służby zdrowia, powracająca emigracja z doświadczeniem i dobrą jakością pracy oraz kapitałem, kreatywni ludzie, ludzie z doświadczeniem i kapitałem zdobytym w innych krajach, emeryci, artyści, pszczelarze, wikliniarze, OzN, wykształcona kadra specjalistyczna, kadra wojskowa 1300 osób w tym 1000 z powiatu niżańskiego zarabia w wojsku, Policja – 100 etatów, informatycy, samorządowcy: wójtowie, burmistrzowie, pracownicy samorządu, radni • firmy remontowo - budowlane, firmy dekarские, brukarskie, firmy usługowo – produkcyjne, firmy transportowe, piekarnie, cukiernie, gastronomia, zakłady drzewne, zakłady przetwórstwa spożywczego, fryzjerzy, kosmetyczki, sieci sklepów, projektantki mody, place targowe, zakłady mechaniki samochodowej, zakłady fotograficzne, firmy produkujące meble, Centrum Wikliniarstwa, domy weselne, terminal paliw, duże tereny inwestycyjne po ceramicie Harasiuki, strefa ekonomiczna,

Potrzeby w tym zakresie:

- filie firm doradzających finansowo w małych miejscowościach i urzędach gmin,
- większa dostępność dla mieszkańców, firm, organizacji do informacji o możliwościach pozyskania środków finansowych na rozwój, oraz środków z UE
- szkolenia z księgowości dla osób prowadzących organizacje pozarządowe, PPES i małe firmy
- potrzeba edukacji w zakresie wiedzy ekonomicznej od przedszkola do seniorów, edukacja ekonomiczna realizowana przez praktyków ekonomistów
- informacje bieżące o zmianie przepisów
- rozwój agroturystyki w regionie dla turystów, którzy zostawiają tu pieniądze
- wymiana dobrych praktyk w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych
- budowa parkingów, miejsc parkingowych w gminach
- organizowanie spotkań przedsiębiorców z bankami, przedstawicielami instytucji finansowych i okół-biznesowych, zachęta do współpracy lokalnych przedsiębiorców
- większa konkurencyjność banków, potrzeba istnienia lokalnego banku dbającego o rozwój powiatu
- potrzeba wsparcia finansowego dla rozpoczynających działalność gospodarczą
- więcej miejsc noclegowych i gastronomii dla przyjezdnych
- rozwój transportu w całym powiecie pomiędzy gminami i w gminach
- powstanie nowych miejsc spotkań dla mieszkańców, pubów, kawiarni
- zmiana nastawienia mentalnego do zadłużenia

Nasze okienka okazji do wykorzystania, nasze propozycje rozwiązań do wykorzystania przez mieszkańców w tym zakresie:

- dofinansowanie wszelkiego typu z PUP dla firm oraz osób zakładających małe firmy
- wykorzystanie funduszy norweskich
- wykorzystanie kapitału z emigracji do rozwoju własnego, gmin i powiatu poprzez indywidualne inwestycje mieszkańców – domy, ogrody, baseny itd.
- szkolenia z księgowości dla NGOS, KGW, OSP
- program Czyste powietrze
- budowa infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami – chodniki, drogi, przystanki, podjazdy, windy,
- projekty organizacji społecznych wspierające różne grupy mieszkańców
- rozwój powiatu poprzez turystykę i logistykę oraz agroturystykę
- poszerzenie oferty firm i ich rozbudowa
- Wykorzystanie Funduszu Solidarnościowego
- współpraca i partnerstwo w powiecie
- korzystanie z oszczędności jako wkładu kapitałowego do rozwoju lub zakładania firm w powiecie przez mieszkańców,
- inwestowanie zysku w firmach dla ich rozwoju
- wykorzystanie nieruchomości i ziemi prywatnej i publicznej do rozwoju gmin i powiatu
- Akademia pisania projektów z wielu sektorów
- budowa parkingów, miejsc parkingowych w gminach
- większy wpływ mieszkańców na budżet
- wykorzystanie zasobów naturalnych: lasy, grzyby, wiklina, San, Tanew, Zalew w Podwolinie, Zalew Kowale w Jeżowie, Zalew Bajorko w Jarocinie, poligonów, terenów wojskowych, stawów, zbiorników retencyjnych, flisactwa, rehabilitacji, Puszczy Sandomierskiej, kopalnych materiałów budowlanych – piasek, żwir, tłuczeń, rozwiniętego wikliniarstwa, gleb dobrej jakości nad Sanem, bliskość granicy z Ukrainą, Dolina Sanu, Nadleśnictwa, otulina Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie, czyste powietrze, klimat nasycony jodem

Grupa 2:**Środowisko gospodarcze, przedsiębiorstw społecznych, środowisko instytucji lokalnych, środowisko III sektora, sektora ekonomii społecznej w powiecie niżańskim****Problemy w tym zakresie:**

- niedostosowane godziny pracy urzędów, instytucji, sklepów do godzin pracy mieszkańców
- brak planów zagospodarowania przestrzennego w niektórych gminach,
- brak platformy wymiany doświadczeń i informacji

Zasoby własne, co mamy, w tym zakresie:

- firmy działające na naszym terenie
- San, Tanew, Zalew w Podwolinie, Zalew Kowale w Jeżowie, Zalew Bajorko w Jarocinie, S-19, A-4 blisko i S-17 blisko, blisko Rzeszowa i lotniska w Jasionce, trasa Rzeszów – Lublin,

<p>instytucji, samorządów i firm oraz NGOs we wspólnej polityce rozwoju powiatu niżańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • migracja młodzieży poza powiat, brak fachowców - specjalistów, migracja pracowników za granicę • brak wsparcia lokalnych producentów • ciągle słaby kontakt pomiędzy samorządem a biznesem, firmami lokalnymi, bankami, NGOs • trudności w pozyskaniu ulg podatkowych • zbyt mało ofert pracy z lokalnych firm na rynku • słabe relacje pomiędzy przedsiębiorcami a urzędami, ZUS, U. Skarbowym i nadmierna biurokracja • wysokie podatki od nieruchomości, czynsze, media wszelkie i wysoki ZUS!!! • niezdrowa konkurencja między firmami • brak dostępu do tanich i długoterminowych kredytów – banki wymagają wysokich zabezpieczeń • słaba komunikacja w powiecie – trudny dojazd do pracy, szkół • zatory płatnicze u podwykonawców, brak parkingów • niewykorzystany rynek usług turystycznych w powiecie 	<p>dobre połączenia także do lotniska w Lublinie i Kraków – Balice, poligony, tereny wojskowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • PUP wspierające przedsiębiorców • finansowanie UE 2021 – 2027 • są niektóre instytucje, które w wyznaczone dni pracują dłużej • kapitał ludzki, pracownicy konkurencyjni cenowo, fachowcy w zakresie budownictwa, transportu, przemysłu spożywczego, branża meblarska: producenci mebli, materacy • banki • dodatkowe środki finansowe 500+, 13-14 dla seniorów itp. • usługi konkurencyjne cenowo • szkolnictwo zawodowe na wysokim poziomie • położenie powiatu to zachęta dla inwestorów • niektóre samorzady wprowadzają ulgi podatkowe • rozwija się Specjalna Strefa Ekonomiczna • baza turystyczna – wypoczynkowa – słaba, lecz możliwości mamy szerokie dla rozwoju turystyki i turystów zmierzających w Bieszczady, przychylny rozwojowi samorząd • mocne organizacje pozarządowe • dobra infrastruktura drogowa i przystankowa
<p>Potrzeby w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praca zmianowa – banki, sklepy, instytucje, urzędy kilka razy w tygodniu do godz. 20.00 dla mieszkańców • reklama i promocja lokalnych produktów i usług • współpraca z JST w zakresie ustalania ulg i preferencji podatkowych, stawek itp. • tworzenie wspólnych grup w social – mediach • tworzenie konferencji, kongresów, szkoleń w różnych miejscach powiatu niżańskiego w celu promocji i popularyzacji turystyki • wypracowanie sieci komunikacyjnej wspólnej dla wszystkich gmin w celu lepszego przemieszczania się mieszkańców oraz turystów • dłużej czynne przedszkola dostosowane do czasu pracy rodziców • budowa nowych żłobków • oferty pracy dla młodzieży – kontakt firm ze szkołami i rodzicami • doradcy finansowi dla firm i zaczynających działalność • plany zagospodarowania przestrzennego w gminach, w których ich nie ma • lepsze zagospodarowanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej • podjęcie i utrzymanie stałej współpracy samorząd – biznes- edukacja, kształcenie młodzieży zgodnie z potrzebami firm, współpraca szkół z przedsiębiorcami, zwiększenie nakładów na szkoły zawodowe i ich promocja • tworzenie nowych miejsc pracy • poprawa komunikacji między sektorami, Internet, 	<p>Nasze okienka okazji do wykorzystania, nasze propozycje rozwiązań do wykorzystania przez mieszkańców w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie ilości godzin otwarcia sklepów, usług, urzędów, banków dla mieszkańców • współpraca między JST a mediami i innymi podmiotami w powiecie, gminie – razem dla rozwoju • podjęcie stałego dialogu z przedsiębiorcami • wykorzystanie dotacji na zakładanie firm z PUP • preferencyjne kredyty i pożyczki dla firm • stałe spotkania samorządowców i przedsiębiorców, • organizacja wycieczek turystycznych 1-2-3 dniowych po gminach, powiecie – starosta, gminy dla turystów z zewnątrz przy pomocy NGOs, KGW, OSP i innych firm – hotele, motele, restauracje, zajazdy • lepszy rozwój Specjalnej Strefy Ekonomicznej, • budowa nowego kompleksu wypoczynkowego – gry do tenisa, hala do squasha • wykorzystanie bazy materiałowo – maszynowej firm i przedsiębiorców na staże zawodowe i praktyki dla uczniów • inicjatywy obywatelskie promujące przedsiębiorców i przedsiębiorczość wśród mieszkańców, stowarzyszenie lokalnych pracodawców • promocja lokalnych produktów • zwiększenie środków dotacji na pożytek publiczny dla NGOs • wprowadzenie busów i małych autobusów do komunikacji i znalezienie lokalnych przewoźników

<p>promocja wszystkich działań we współpracy, w instytucjach kultury promować lokalne firmy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie środków na konkursy dla NGOs • zmniejszenie kosztów pracodawcy 	<p>do obsługi tras</p> <ul style="list-style-type: none"> • więcej pracy zdalnej dla matek z dziećmi
--	---

Składnik 3:

Infrastruktura firm, przedsiębiorstw społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w powiecie niżańskim

<p>Problemy w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słaba komunikacja publiczna • brak żłobków i przedszkoli w gminach w powiecie, mała liczba miejsc dla dzieci i krótki czas pracy tych instytucji -to problem dla rodziców • brak sklepów w małych miejscowościach • brak miejsc parkingowych w Nisku i w całym powiecie oraz w gminach • brak mieszkań socjalnych i mieszkań na wynajem • brak toalet publicznych • brak kanalizacji • brak dużej ilości infrastruktury hotelowo – bazowo – gastronomicznej • brak basenów i miejsc aktywnego spędzania czasu dla mieszkańców • brak ścieżek rowerowych i całej infrastruktury przy ścieżkach • brak bogato wyposażonych wypożyczalni sprzętu sportowego dla mieszkańców i turystów, • brak zagospodarowanych terenów przy S-19 – MOP, stacje benzynowe itd. • słaby dostęp do szybkiego Internetu – w wielu miejscowościach nie ma zasięgu • niezlikwidowane bariery architektoniczne • rozdrobnione gospodarstwa rolne • słaba oferta turystyczna • za mało paczkomatów w miejscowościach • słabe oświetlenie ulic, wczesne wyłączanie oświetlenia • brak centrów handlowych • zamykanie sklepów po godz. 17 • słaby dostęp do specjalistów lekarzy, oprócz lekarzy rodzinnych • brak szkolnictwa wyższego • brak miejsc do spędzania wolnego czasu przez młodzież z powiatu • słaba oferta opieki nad seniorami • brak dostępu do wynajmu mieszkań przez osoby młode., • brak schroniska dla zwierząt • brak centrów odnowy biologicznej • brak karetek pogotowia ratunkowego • słaba reklama naszego powiatu, brak centrum informacji turystycznej , ulotek , spotów, stron www, animacji • trudny przejazd przez Nisko, 	<p>Zasoby własne, co mamy, w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drogi, media: woda, prąd, gaz, kanalizacja – w wielu gminach • dostęp do Internetu, • bezpieczeństwo: jednostka wojskowa, policja , straż • dobra komunikacja drogowa ze światem – A-4, S-19 • Walory położenia geograficznego – tereny leśne, Puszcza Sandomierska, zalewy, rzeki itd. • Bogata działalność kulturalna – dbanie o tradycję – flisactwo, wiklina, KGW, imprezy plenerowe, Kultura Lasowiacka, Muzeum Flisactwa, Muzeum Wikliniarstwa, Niżańskie Centrum Tradycji, twórcy kultury, rękodzieło lokalne, świetlice w miejscowościach, Dni Flisactwa, Powidlaki, Dni Chleba, Dziedzictwo Lasowiaków, Centrum Tradycji i Historii w Nisku, Niżański Festiwal Kultury Łowieckiej, kiermasze świąteczne, kolędniczki z Woliny, Zespół Pieśni i Tańca Raclawice , Flisactwo na liście światowej UNESCO, klub śpiewaczy Jargocianie i Brokaty, grupy teatralne, tradycje lokalne • Bogata oferta edukacyjna – szkoły podstawowe, Zespoły Szkół Zawodowych, Licea Ogólnokształcące , SOSW, Dom Dziecka, przedszkola, 100 stowarzyszeń • Zasoby ludzkie- dobrze wykształceni ludzie z dużymi ambicjami i pomysłami • hale sportowe, pracownie, boiska przyszkolne, place zabaw oraz paczkomaty i siłownie napowietrzne, które znajdują się w dużej ilości sołectw, 36 KGW, 15 OSP • Green- Vello, agroturystyka, ośrodek konny w Ulanowie, zalew Bajorko w Jarocinie, flisactwo, rzeki i spływy kajakowe, ścieżki rowerowe, Natura 2000, alpaki w Przędzelu, Altana Warchoły, „Pod Dębem” w Rudniku nad Sanem, ścieżki dydaktyczne, Ośrodek Wypoczynkowy w Ulanowie, Zalew Podwolina, na którego terenie istnieje wypożyczalnia kajaków i rowerów wodnych, pełne zaplecze gastronomiczne, place zabaw, siłownie oraz strzeżona plaża, obozy tenisowe • ośrodek wypoczynkowy w Harasiukach, na którego terenie znajduje się również basen, szlaki rowerowe – Rita oraz Szlak Atrakcji
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • słaba oferta gastronomiczna 	<p>Turystycznych Regionu – ATR, Uroczysko „Bardo”, Muzeum Figur Chrystusa Frasobliwego w Jeżowie, wyciąg narciarski i park linowy w Krzeszowie</p>
<p>Potrzeby w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój transportu publicznego w gminach i powiecie, • oświetlenie ulic małych i wiejskich, • kanalizacja tych terenów, gdzie jej nie ma • kluby dla młodzieży, puby i inne miejsca wypoczynku dla młodzieży po zajęciach w szkole • Budowa żłobków i przedszkoli i wydłużenie ich czasu pracy • Powstanie lokalnych sklepów osiedlowych • ścieżka rowerowa łącząca gminy i cały powiat • budowa miejsc parkingowych i postojowych w gminach i w całym powiecie • budowa dużej liczby mieszkań pod wynajem, szczególnie dla młodych • budowa toalet publicznych • powstanie nowych i różnorodnych miejsc noclegowych i gastronomicznych, fitness, siłownie • budowa basenu • budowa atrakcyjnych miejsc spędzania wolnego czasu przez mieszkańców w różnym wieku, kręgielnie, gokarty, park linowy, lodowiska, • postawienie małych paczkomatów w mniejszych miejscowościach, • trasy biegowe na nartach w zimie, kuligi • zwiększenie dostępu do szybkiego Internetu • budowa całodobowych domów opieki dla seniorów • budowa budynków wielomieszkaniowych • budowa schroniska dla zwierząt • budowa centrum SPA i Centrów handlowych • większa liczba karet pogotowia ratunkowego w powiecie • przebudowa i rozbudowa sieci internetowej w powiecie i w gminach • powstanie Centrum Informacji Turystycznej • stworzenie portalu informacyjnego o powiecie, który będzie działał na bieżąco • powstanie dużej liczby restauracji i kawiarni 	<p>Nasze okienka okazji do wykorzystania, nasze propozycje rozwiązań do wykorzystania przez mieszkańców w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • autostrada A- 4 i S-19 daje szansę na sprawną komunikację z całym światem, przewóz towarów i pozyskiwanie inwestorów • rozwinięta sieć NGOS umożliwi szybszą i pełniejszą aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców, osób zagrożonych marginalizacją – zakłady pracy chronionej, otwarty rynek pracy • kluby dla młodzieży, puby i inne miejsca wypoczynku dla młodzieży po zajęciach w szkole • budowa żłobków i przedszkoli i wydłużenie ich czasu pracy • lokalne sklepy osiedlowe • ścieżka rowerowa łączące gminy i cały powiat • budowa miejsc parkingowych i postojowych w gminach i w całym powiecie • budowa dużej liczby mieszkań pod wynajem szczególnie dla młodych • budowa toalet publicznych • powstanie nowych i różnorodnych miejsc noclegowych i gastronomicznych, fitness, siłownie • budowa basenów AQUA PARKU - TERMY • budowa atrakcyjnych miejsc spędzania wolnego czasu przez mieszkańców w różnym wieku, kręgielnie, gokarty, park linowy, lodowiska, • paczkomaty w mniejszych miejscowościach, • trasy biegowe na nartach w zimie, kuligi • zwiększenie dostępu do szybkiego Internetu • budowa schroniska dla zwierząt • budowa centrum SPA i Centrów handlowych • całodobowe domy opieki • Portal Nasze Niżańskie – Dobre bo Niżańskie • Lokalna Organizacja Turystyczna • Opieka wytchnieniowa – dni, godziny

Grupa 4:

Kapitał ludzki firm, przedsiębiorstw społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej w powiecie niżańskim

<p>Problemy w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodych z powiatu • Trudności w znalezieniu pracy, niskie zarobki • Brak rozrywki dla różnych grup wiekowych na terenie powiatu • Odpływ młodych wykształconych z zawodami poza powiat w poszukiwaniu dobrze płatnych miejsc pracy 	<p>Zasoby własne, co mamy, w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowane szkolnictwo zawodowe i LO, dobra baza, duży wybór szkół • mamy wygrany projekt zwiększający potencjał szkół zawodowych i ułatwiający współpracę z pracodawcami • firmy szkolące pracowników
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Starzejące się społeczeństwo • Małe prawdopodobieństwo otrzymania awansu i dopłat rozwojowych dla pracowników • Brak ofert pracy dla młodych rozpoczynających pracę i aktywnych seniorów • brak osób poszukiwanych przez firmy z językami obcymi, kursami specjalistycznymi • wysokie koszty utrzymania pracownika • wyjazdy młodych ludzi za granicę i do większych polskich miast • dużo osób nie pracuje zgodnie z wykształceniem – frustracja i niezadowolenie • wykształcenie osób niedostosowane do potrzeb pracodawców • młodzi rodzice nie mogą być aktywni zawodowo bo za mało żłobków i przedszkoli oraz nieodpowiednie godziny otwarcia tych instytucji • problemy z podjęciem pracy ze względu na opiekę nad osobą zależną • Brak pracy dla seniorów, którzy chcą pracować i być aktywni • Problemy ze znalezieniem mieszkania i usamodzielnieniem się • Mamy też dużą grupę osób o wysokich dochodach • Brak spotkań regionalnych banków z lokalnymi firmami w celu kredytowania nowych technologii, rozwoju firm • Brak Biur Karier w szkołach • Wykluczenie cyfrowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie PUP w szkoleniach pracowników dla pracodawców • 100 stowarzyszeń organizacji • Partnerstwo Lokalne – dobra inicjatywa + • banki i lokaty nasze i oszczędności, firmy remontowo - budowlane, firmy dekarские, brukarskie, firmy usługowo – produkcyjne, firmy transportowe, piekarnie, cukiernie, gastronomia, zakłady drzewne, zakłady przetwórstwa spożywczego, fryzjerzy, kosmetyczki, sieci sklepów, projektantki mody, place targowe, zakłady mechaniki samochodowej, zakłady fotograficzne, firmy produkujące meble, Centrum Wikliniarstwa, domy weselne, terminal paliw, duże tereny inwestycyjne po ceramice Harasiuki, strefa ekonomiczna, hotele, Ośrodki Szkolenia Kierowców, kwaciarnie, usługi pogrzebowe, polowania dewizowe w nadleśnictwie Rudnik, • młodzież ze szkół ponadpodstawowych i licealna, urzędnicy, przedsiębiorcy, niepełnosprawni przygotowani do pracy, studenci, osoby w wieku emerytalnym - duży potencjał - aktywni, czyli mogą realizować różne usługi, pracujący zawodowo, aktywiści i społecznicy – liderzy - pasjonaci, rolnicy, policjanci, strażacy, lekarze i pielęgniarki ze służby zdrowia, powracająca emigracja z doświadczeniem i dobrą jakością pracy oraz kapitałem, kreatywni ludzie, ludzie z doświadczeniem i kapitałem zdobytym w innych krajach, emeryci, artyści, pszczelarze, wikliniarze, OzN, wykształcona kadra specjalistyczna, kadra wojskowa 1300 osób w tym 1000 z powiatu niżańskiego zarabia w wojsku, Policja – 100 etatów - ludzie z wyższym wykształceniem po kryminologii, prawie, administracji, informatycy, samorządowcy: wójtowie, burmistrzowie, pracownicy samorządu, radni • Edukacja - SOSW, szkoły podstawowe w każdej gminie, Dom Dziecka, przedszkola, żłobki, szeroka oferta kształcenia młodzieży i dorosłych w zawodach: budowlanych, logistycznych, mechatroniki itd., Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, LO – kierunki humanistyczne, matematyczne, IT, medyczo – przyrodnicze, chór szkolny, zajęcia pozalekcyjne rozwijające, dobre wyniki matur pozwalają uczniom na studiowanie w najlepszych uczelniach. Budynek LO przystosowany dla OzN, , Ochronka w Rudniku, 4 szkoły ponadpodstawowe w powiecie, tworzone BCU
<p>Potrzeby w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wizyty pracodawców w szkołach – prezentacja zawodów: uczniowie, rodzice, nauczyciele • system doradztwa zawodowego jak najwcześniej w 	<p>Nasze okienka okazji do wykorzystania, nasze propozycje rozwiązań do wykorzystania przez mieszkańców w tym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • platforma komunikacji i współpracy: szkoła-

- szkołach: SP, ZSZ, LO, studia, rodzice
- kształtowanie umiejętności miękkich uczniów od najmłodszych lat
  - więcej żłobków, zakłady pracy chronionej dla OZN
  - rozwój małych i średnich firm
  - praktyczne przygotowanie do pracy i zawodu
  - ścisły kontakt – szkoła – pracodawcy
  - Rozwój doradztwa zawodowego – wybranie zawodów,
  - działalność informacyjna PUP
  - zaangażowanie pracodawców w naukę młodych na praktykach
  - lepsza promocja kształcenia zawodowego
  - udział pracodawców w modyfikowaniu programów kształcenia
  - więcej miejsc pracy dobrze płatnych
  - więcej mieszkań pod wynajem i na sprzedaż
  - budowa żłobków, przedszkoli otwartych do późnych godzin
  - większe zaopatrzenie w sprzęt i specjalistów w placówkach rehabilitacyjnych
  - większa liczba osób zajmujących się osobami starszymi i osobami wykluczonymi
  - więcej Domów Spokojnej Starości
  - sponsorowanie stypendiów dla uczniów z firm
  - praca dla emerytów i pomoc w ich przekwalifikowaniu
  - budowa miejsc aktywnego spędzania czasu przez młodzież – galerie handlowe, żyźwy, restauracje, puby, kluby, bary
  - dużo miejsc noclegowych
  - remont Dworca w Nisku
  - budowa myjni samochodowych
  - rozwój kompetencji cyfrowych dla wszystkich mieszkańców
  - pomoc psychologiczna
  - aktywizacja zawodowa i społeczna OZN

- pracodawcy – samorząd
- zrzeszenie małych przedsiębiorców
  - doradztwo zawodowe we wszystkich szkołach
  - Dni Pracy w różnych firmach - poznanie specyfiki zawodu, prezentacje pracodawców w szkołach, cykliczne spotkania pracodawców i pracowników w formie konferencji, aby pokazać efekty jakie osiąga firma. Platforma wymiany doświadczeń
  - aktywizacja społeczna mieszkańców
  - Promocja Firm Lokalnych – platforma
  - korzystanie z usług i towarów lokalnych firm
  - inwestowanie w młodzież: warsztaty, treningi, wizyty w firmach, wysokie zarobki, znakomita jakość edukacji lokalnej. Diagnoza potrzeb młodzieży dot. zajęć i oferty dla nich,
  - dodatkowe źródła dochodu dla pracodawców 500+
  - aktywny udział w Partnerstwie Lokalnym
  - wykaz instytucji uczestniczących w Partnerstwie Lokalnym dla wszystkich
  - rozwój agroturystyki w okolicach Sanu
  - budowa centrum logistyczno – dystrybucyjnego w powiecie
  - rozbudowa transportu drogowego w gminach i powiecie,
  - powstanie kierunków kształcących w kierunku turystyki i obsługi klienta
  - budowa żłobków, przedszkoli otwartych do późnych godzin
  - budowa miejsc aktywnego spędzania czasu przez młodzież – galerie handlowe, żyźwy, restauracje, puby, kluby, bary, hotele, parkingi, domki wypoczynkowe, place zabaw, spa, sklepy spożywcze
  - dużo miejsc noclegowych
  - remont Dworca w Nisku
  - budowa myjni samochodowych
  - barometr zawodów do edukacji
  - tanie budownictwo na wynajem i mieszkaniowe
  - piecza zastępcza, opieka wytchnieniowa i opieka instytucjonalna
  - Rozwój Kompetencji Cyfrowych – Pilotaż – projekt PUP
  - Rozwój i tworzenie nowych instytucji szkoleniowych
  - Punkt Doradztwa dla Młodzieży :
    - wsparcie: psycholog, prawnik, dietetyk, pracownik socjalny, pracownik PCPR, wsparcie biznesowo – ekonomiczne – NCR i LGD
    - doradca zawodowy, doradca klienta -pośrednicy pracy
    - działania innowacyjne – 8 godzinne staże, 150% zasiłku , 120 % dla matek 6 godzin , w tym ryczałt na dojazdy i opiekę nad dzieckiem
    - dodatek na podjęcie pierwszej pracy niesubsydiowanej
    - grant kompetencyjny szczególnie na kompetencje cyfrowe
    - grant na zniwelowanie barier rynku pracy

- grant na podjęcie nauki w systemie oświaty i na studiach
- dostęp do specjalistów z zakresu promocji zdrowia psychicznego

Grupa 5: Jakość życia w powiecie niżańskim

Problemy w tym zakresie:

- wysokie koszty utrzymania w stosunku do zarobków
- niskie płace w powiecie,
- brak mieszkań socjalnych, mieszkań na wynajem i do kupienia
- brak miejsc pracy , mało firm w powiecie
- mało atrakcyjnych miejsc do spędzania czasu- bilard, kręgle, basen, lodowisko, restauracje, kawiarnie itd.
- brak parkingów i toalet
- brak zabytków
- brak różnej oferty gastronomicznej – barów , jadłodajni, domowych obiadów, pięknej restauracji
- brak szkoły sportowej i basenu , centrum odnowy biologicznej ,fitness i SPA
- sklepy czynne za krótko
- problemy z opieką nad dziećmi do lat 3 i lat 7 – placówki otwarte za krótko i mało miejsc
- brak pomocy psychologicznej dla różnych grup w tym dorosłych
- brak schroniska dla zwierząt
- brak Centrum Sportu
- kolejki na rehabilitację
- słaba komunikacja między miejscowościami, gminami i po powiecie
- niemożność podjęcia pracy ze względu na opiekę nad osobą zależną
- utrudniona komunikacja autobusowa i busowa z małych miejscowości do gminy i powiatu, a także między małymi miejscowościami: mało kursów, duże odległości czasowe między kursami,
- mała dostępność lekarzy specjalistów
- brak doradztwa zawodowego stałego i preorientacji zawodowej dla młodzieży od najmłodszych lat, mała świadomość młodzieży o rynku pracy, zawodach, współczesnych firmach, także brak wiedzy u rodziców w tym zakresie
- brak zainteresowania rodziców doradztwem zawodowym dla siebie i dla swoich dzieci, nie ma w tym zakresie pracy z rodzicami
- duża grupa mieszkańców z najniższymi wynagrodzeniami, woda, prąd, gaz – drogo, emigracja zarobkowa, wysokie podatki od nieruchomości,
- godziny pracy urzędów i firm, banków niedostosowane do potrzeb petentów pokrywają się z ich godzinami pracy
- brak terenów inwestycyjnych i odpowiedniego wzbogacania tych terenów
- brak rozpoznawalności w kraju

Zasoby własne, co mamy, w tym zakresie:

- sprzyjające warunki środowiskowe- rekreacyjno – produkcyjne: gleby dobrej jakości, czysta woda i powietrze, zieleń, krajobrazy, gościnni ludzie, spokój życia, tu jest bezpiecznie, spokojnie
  - dobre warunki do uprawiania sportu i wypoczynku rodzinnego
  - podtrzymywanie kultury, tradycji, obyczajów, zwyczajów, sztuka ludowa i lokalna
- zasoby rekreacyjne:
- San, Tanew, Zalew w Podwolinie, Zalew Kowale w Jeżowem, Zalew Bajorko w Jarocinie, S-19, A-4 blisko i S-17 blisko, blisko Rzeszowa i lotniska w Jasionce, trasa Rzeszów – Lublin, dobre połączenia także do lotniska w Lublinie i Kraków – Balice, poligony, tereny wojskowe, stawy, zbiorniki retencyjne, flisactwo, rehabilitacja, Puszcza Sandomierska, galery Ulanów i San,
  - edukacja - szeroki profil i wysoki poziom nauczania- wszystkie szczeble edukacji, w tym edukacja dorosłych i kształcenie ustawiczne
  - Kultura Lasowiacka, Muzeum Flisactwa, Muzeum Wikliniarstwa, Niżańskie Centrum Tradycji, twórcy kultury, rękodzieło lokalne, świetlice w miejscowościach, Dni Flisactwa, Powidlaki, Dni Chleba, Dziedzictwo Lasowiaków, Centrum Tradycji i Historii w Nisku,
  - Niżański Festiwal Kultury Łowieckiej, kiermasze świąteczne, kolędniczki z Woliny, Zespół Pieśni i Tańca Raclawice , Flisactwo na liście światowej UNESCO, klub śpiewaczy Jargocianie i Brokaty, grupy teatralne, tradycje lokalne
  - Walory historyczne: muzea, zabytki, Dworek w Bielinach , zabytkowy park podworski Nowy Nart, park w Nisku, kościół w Hucie Krzeszowskiej
  - 100 stowarzyszeń
  - Opieka wytchnieniowa prowadzona przez Stowarzyszenie od 2020 roku
  - Mieszkania treningowe dla OZN
  - Centrum Opiekuńczo –Mieszkalne do uruchomienia w powiecie

Potrzeby w tym zakresie:

- słaba dostępność do żłobków w gminach na terenie powiatu lub ich brak , leśne przedszkola,
- powrót harcerstwa do szkół
- słaba dostępność przedszkoli w gminach na terenie powiatu
- zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej
- stworzenie i oznakowanie tras rowerowych i miejsc odpoczynku , stworzenie map turystycznych gmin i powiatu
- zwiększenie budowy parkingów i toalet miejskich, budowa rond i sygnalizacji świetlnej
- tworzenie miejsc ciekawych turystycznie
- ochrona krajobrazu, zabytków, działania i imprezy proekologiczne, jarmarki produktu lokalnego
- rozwój sportu, pływania, dofinansowanie klubów sportowych, obiekty sportowe otwarte dla mieszkańców i turystów, skateparków i innych
- potrzeba promocji powiatu przez wszystkich mieszkańców swoich gmin, żeby zachęcać turystów i inwestorów do przyjazdu
- potrzeba większej ilości zapętlonych ścieżek rowerowych
- potrzeba klubów dla 30+, oraz 40+, 50 + - karaoke, tańce itp. biesiady, potańcówki, dancingi
- miejsca spotkań dla młodzieży – bary, puby, gokarty, kręgle , lodowisko i inne
- zapewnienie opieki psychologicznej
- tworzenie centrum odnowy biologicznej, SPA, rozwój bazy hotelowo – noclegowej
- szkolenia dla potencjalnych twórców agroturystyki
- tworzenie różnego rodzaju usług opiekuńczych
- rozwiązania systemowe dla osób, które opiekują się osobami zależnymi
- tworzenie miejsc pracy na zlecenie, krótkoterminowych i systemu ogłoszeń o tych pracach

Nasze okienka okazji do wykorzystania, nasze propozycje rozwiązań do wykorzystania przez mieszkańców w tym zakresie:

- otwieranie prywatnych żłobków i przedszkoli
- adaptacja nieużywanych budynków gminnych na potrzeby żłobków i przedszkoli, klubów dla dzieci i młodzieży, innych podmiotów, otwieranie klubów z zajęciami dla młodzieży i dzieci w małych miejscowościach
- otwarte NISKO 24h – miejsce spotkań i rozrywki: puby, kawiarnie, bary, jadłodajnie, spotkania biesiadne, koncerty, ogródki, targi staroci, produktu lokalnego, koncerty, wystawy
- powiat niżański słynący parkingami
- otwarte dla ludzi obiekty sportowe, z dostępem dla turystów, rozwój miejsc noclegowych: agroturystyka, pola namiotowe, campingowe i inne – wspólna reklama
- doradztwo zawodowe od szkół podstawowych do końca szkół średnich i na studiach obowiązkowo dla wszystkich
- Promocja tego wszystkiego co mamy
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych do tworzenia sieci agroturystyki
- Tworzenie punktów sprzedaży lokalnych produktów i rękodzieła
- Zmiana świadomości ludzi w zakresie rozwoju własnych talentów, promocji tego terenu, lokalny patriotyzm,
- Wydłużenie godzin pracy sklepów i usług
- Zatrudnianie emerytów do opieki nad dziećmi
- Zagospodarowanie nieużywanych nieruchomości na terenie powiatu : dworzec PKP, dom handlowy w Ulanowie, sklep koło Orłenu w Nisku, kino Rudnik nad Sanem
- Tworzenie różnych szlaków kulinarnych, turystycznych, artystycznych , winiarskich
- Tradycje łowieckie do wykorzystania
- Zatrudnianie osób OZN – tworzenie dla nich miejsc pracy we współpracy z SOSW i stowarzyszeniem
- Aplikacja na telefon – dla turystów – turystyczny powiat niżański
- Budżet obywatelski